

> Foorumiesitys, sali 22, torstai 22.4.2010, klo 11.00-11.30

## **Literacy in the 21st Century? Uusi luku- ja kirjoitustaito**

**Pitkänen Mari ja Korkeamäki Riitta-Liisa, Oulun yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, Future School Research Center (FSR)**

Uusi luku- ja kirjoitustaito on osa Future School Research Centerin 1st Wave -hanketta. Se on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama hanke ja toteutetaan vuosina 2009–2011. Literacy in the 21st Century projektissa on tavoitteena kehittää ja kokeilla materiaaleja laajan tekstikäsityksen pohjalta digitaalisissa oppimisympäristöissä hyödyntäen muun muassa minilaptop -tietokoneita ja digikameroita. Käytännöntoteutus on aloitettu keväällä 2009 ja toteutetun pilotin pohjalta saatujen kokemusten perusteella toimintaa on kehitetty ja jatkettu syksyn 2009 aikana. Tarkoituksena on vakiinnuttaa toiminta myös muihin kouluhin tulevaisuudessa.

Laajan tekstikäsityksen mukaan tekstit ovat puhuttuja, kuvitteellisia ja asiategstejä, sanallisia, kuvallisia, äänellisiä ja graafisia sekä näiden tekstityyppien yhdistelmiä (Pops 2004, 46). Tämän vuoksi opetuksessa tulisi ottaa huomioon teknologinen oppimisympäristö. Tavoitteena on opettaa ensiluokkalaiset lukemaan ja kirjoittamaan sähköisen median oppimisympäristössä. Oppilaat aloittavat taitojensa mukaan toiminnan pientekstien ja muiden mielekkäiden tekstien kirjoittamisella ja lukemisella tai esimerkiksi tekemällä animaatioita. Työskentelyssä käytetään hyväksi sosiaalista vuorovaikutusta ja toisia taitavampia vertaisia. Tämä pohjautuu Vygotskin teoriaan lähikehityksen vyöhykkeestä (Zone of Proximal Development), jonka mukaan lapsi voi osata asioita toisen taitavamman vertaisen avustuksella, vaikka ei niihin vielä yksin kykenisi.

Projektissa tekstejä kirjoitetaan alusta lähtien tietokoneella ja tuotokset ovat kaikkien yhteistä lukumateriaalia. Lukemaan oppimisesta muodostuu oppilaille ja esikoululaisille kommunikatiivinen oppimistilanne, jossa koodin oppiminen tapahtuu mielekkäässä yhteydessä ja se nähdään myös oppimismotivaatiota lisäävänä asiana. Kuudesluokkalaiset työstävät ensiluokkalaisille sekä fiktiivisiä että tietotekstejä, joissa otetaan huomioon molempia osapuolia kiinnostavat ja opetussuunnitelmassa olevat aiheet.

Projektissa tutkitaan molempien oppilasryhmien sekä esiopetusikäisten äidinkielen oppimista, sosiaalista vuorovaikutusta, vertaistukea sekä näiden vaikutusta oppimismotivaatioon. Lisäksi tutkitaan hankkeeseen osallistuvien opettajien ammatillista kasvua. Lisäksi tarkastellaan hankkeen mahdollisia vaikutuksia muun muassa oppimisympäristöön, opettamis- ja oppimiskulttuuriin, luku- ja kirjoitustaidon oppimiseen ja opettamiseen, oppiainerajoihin, opettamiseen sekä opettajien väliseen vuorovaikutukseen. Esityksessä käsitellään näitä teemoja ja esitellään projektin toteuttamista ja siitä saatuja kokemuksia esimerkein.